

Értékalapú megközelítés az EU adatjogának általános és különös szabályrendszerében

**Európai értékek a legújabb technológiák között
Budapest, NKE, 2025.05.22.**

Dr. Szőke Gergely László, tanszékvezető, adjunktus
PTE ÁJK Technológiai Jogi és Energiajogi Tanszék

Az EU 2020-as adatstratégiája

Cél: adathasznosítás európai modelljének kialakítása

- USA: adattér megszervezése a magánszektor feladata
- Kína: állami felügyelet a technológiai vállalatok felett
- EU: adatmegosztáson alapuló modell, semleges adatközvetítők megjelenésével
 - G2B, B2G, B2B és G2G irányú adatmegosztás ösztönzése
 - Ágazati európai adatterek létrehozása
 - Technológiai (adat-)szuverenitás biztosítása

Értékalapú megközelítés (adatáramlás és magánélet védelmének egyensúlya)

- „Egy olyan társadalomban, ahol az egyének egyre növekvő mennyiségű adatot állítanak elő, az adatgyűjtés és -felhasználás módjának elsősorban az **egyén érdekeit kell előtérbe helyeznie, összhangban az európai értékekkel, az alapvető jogokkal és a szabályokkal**. A polgárok csak akkor fognak **megbízni** az adatvezérelt innovációban, és csak akkor fogadják el azt, **ha** meggyőződnek arról, hogy az EU-ban az adatok megosztása során maradéktalanul **érvényesülnek a szigorú uniós adatvédelmi szabályok**.”
- „Az EU-nak ezért biztosítania kell, hogy az uniós polgárok személyes adataihoz és az üzleti szempontból érzékeny **európai adatokhoz való hozzáférés összhangban** legyen az **Unió értékeivel és jogszabályi keretével**.”

Az EU „MI-kontinens” cselekvési terve (2025)

*Értékalapú megközelítés: Európa az MI jövőjét oly módon kell, hogy alakítsa, „amely növeli versenyképességünket, megvédi és **előmozdítja demokratikus értékeinket**, és óvja kulturális sokszínűségünket. A megbízható és **emberközpontú MI** kulcsfontosságú a gazdasági növekedéshez, és döntő jelentőséggel bír a társadalmaink alapját képező **alapvető jogok és elvek megőrzése** szempontjából.”*

Infrastruktúra

Adatok az MI számára

MI alkalmazásának ösztönzése

MI készségfejlesztés

Compliance elősegítése

- Új adatuniós stratégia
- Adatlaboratóriumok létrehozása
 - adatterek összekötése az ún. MI-gyárakkal;
 - további szolgáltatások, adatkészletek tisztítása, gazdagítása, (pl. szintetikus adatok előállítása), adatösszevonási szolgáltatások, stb.
- Közös felhőalapú szoftver (Simpl) az adatterek összekapcsolására
- Hatályos jogszabályok egyszerűsítése, adminisztratív terhek csökkentése, adatvédelmi szabályoknak való megfelelés egyszerűsítése

Jogi keretek – adattípusok csoportosítása

	Személyes adat	Nem személyes adat
Közsféra által kezelt adat		
Üzleti szféra által kezelt adat		

Anonimizálás

Dokumentumok,
adatszettek
személyes és nem
személyes
adatokat sokszor
vegyesen
tartalmazzák

Védelmet
biztosító
szabályok

Hasznosítást
támogató
szabályok

Szabályozási keretek (EU és Mo.)

Védelmet biztosító szabályok

- **Adatvédelmi jog** (általános és ágazati szabályok)
 - Közzféra és üzleti szféra kezelésében lévő
 - Személyes adatra
- **Üzleti titok**
 - Üzleti szféra kezelésében lévő
 - Személyes és nem személyes adatra
- **Minősített adatok**
 - Közzféra kezelésében lévő
 - Személyes és nem személyes adatra
- **Információbiztonsági szabályok**
 - Közzféra, üzleti szféra kezelésében lévő
 - Személyes és nem személyes adatra
- + *Szellemi tulajdon védelme (meghatározott kritériumok alapján)*

Hasznosítást támogató szabályok

- **Rendelet a nem személyes adatok szabad áramlásáról** (2018/1807 rendelet)
 - Közzféra és üzleti szféra kezelésében lévő
 - Nem személyes adatra
- **Nyíltadat-irányelv** (2019/1024 irányelv)
 - Közzféra kezelésében lévő
 - Nem személyes adatra
- **Adatkormányzási rendelet** (2022/868 rendelet)
 - Közzféra és üzleti szféra kezelésében lévő
 - Személyes és nem személyes adatra
- **Adatrendelet** (2023/2854 rendelet)
 - *Elsősorban* az üzleti szféra kezelésében lévő
 - Személyes és nem személyes adatra

Adatkormányzási rendelet

Védett (köz)adatok további felhasználása

- Közzadatok-újrahazsnosítási rezsimek egészíti ki; védett adatok (üzleti titok, statisztikai adatokra vonatkozó titoktartás, szellemi tulajdon védelme, személyes adat) további felhasználására meghatározott feltételek előírása
- => **Tárgya: közzféra által kezelt, személyes és nem személyes adatok**

Adatközvetítő szolgáltatásokra vonatkozó követelmények

- Fogalom meghatározások, szolgáltatásnyújtás feltételei (semlegesség, bejelentési kötelezettség, stb.)
- => **Tárgya: közzféra és üzleti szféra által kezelt személyes és nem személyes adatok**

Adataltruista szervezetekre vonatkozó szabályok

- Magánszemélyek vagy vállalkozások által a közjó érdekében önként hozzáférhetővé tett adatokat kezelő adataltruista szervezetekre vonatkozó szabályok
- => **Tárgya: közzféra által kezelt vagy magánszemély saját személyes adatára, üzleti szféra által kezelt személyes és nem személyes adatokra**

Nemzetközi hozzáférés és adattovábbítás szabályai

- Technikai és szervezési intézkedések a jogellenes nemzetközi adathozzáféréssel szemben
- => **Tárgya: közzféra és üzleti szféra által kezelt nem személyes adatok**

Adatvédelmi szabályozáshoz való viszony

- Nem érinti az adatvédelmi szabályokat, adott esetben párhuzamos jogalkalmazás, az adatvédelmi jog elsőbbségével

Adatrendelet

IoT adatokhoz való hozzáférés és adathordozhatóság

- IoT adatokhoz való, felhasználó vagy harmadik fél általi hozzáférés szabályozása
- => **Tárgya: (tipikusan) üzleti szféra által kezelt, személyes és nem személyes IoT adatok**

B2B viszonyban kötelezően biztosított adathozzáférés szabályai

- Szerződéses szabályok előírása, amennyiben B2B viszonyrendszerben az adatbirtokosnak kötelező adatot rendelkezésre bocsátani az adatátvevő számára
- => **Tárgya: üzleti szféra által kezelt személyes és nem személyes adatok**

B2B viszonyban ÁSZF alapján biztosított adathozzáférés szabályai

- B2B viszonyrendszerben egyoldalúan megállapított feltételek mentén történő adathozzáférésre vonatkozó szabályok
- => **Tárgya: üzleti szféra által kezelt személyes és nem személyes adatok**

Adatrendelet

B2G adatszolgáltatás rendkívüli igények alapján

- Rendkívüli igények alapján kormányzat számára történő adatszolgáltatás
- => **Tárgya: üzleti szféra által kezelt nem személyes, illetve álnevesített (személyes) adatok**

Szolgáltatóváltás megkönnyítése

- Adatkezelési szolgáltatók (pl. felhőszolgáltatók) közötti szolgáltatóváltásra vonatkozó szabályok
- => **Tárgya: üzleti szféra által kezelt személyes és nem személyes adatok**

Nemzetközi hozzáférés és adattovábbítás szabályai

- Technikai és szervezési intézkedések a jogellenes nemzetközi adathozzáféréssel szemben
- **Tárgya: (tipikusan) üzleti szféra által kezelt nem személyes adatok**

Adatvédelmi szabályozáshoz való viszony

- Nem érinti az adatvédelmi szabályokat, adott esetben párhuzamos jogalkalmazás, az adatvédelmi jog elsőbbségével

Ágazati adatterek

Európai adatstratégia - adatterek

Személyes és nem személyes adatokat tartalmazó adatterek

Egészségügyi adattér

- (EU) 2025/327 rendelet az egészségügyi adatterről
- Elsődleges és másodlagos felhasználás egy szabályrendszerben
- Adatvédelmi és adathasznosítási kérdések egymásra tekintettel

Következtetések

Az adatjog heterogén és komplex területté vált

- Értékalapú megközelítés, adatvédelmi jog elsőbbsége
- Sok szereplő számára nehezen alkalmazható szabályrendszer

Egyszerűsítés és tanácsadás nagyon is indokolt

- Szabályozás felülvizsgálata napirendre kerülhet
- European Digital Innovation Hub (EDIH) hálózatok támogató szerepe
- PTE: Data-EDIH hálózat tagjaként nyújt képzési, tanácsadási szolgáltatásokat

Dr. Szőke Gergely László
szoke.gergely@ajk.ptt.hu

Köszönöm a figyelmet!

◆ Kérdések?